

Troms og Finnmark fylkeskommune
Romssa ja Finnmarkku fylkkagielda
Tromssan ja Finmarkun fylkinkomuuni

Biblioteksjefmøte, vår 2022

Programpost: Nasjonalbiblioteket. Hva finnes digitalt?

Inger Stenersen fra Nasjonalbiblioteket

Referent: Mads

Referat

Nasjonalbibliotekets oppgaver

Vi må også fortelle våre brukere om dette

Samle inn, pliktlevering en av de viktigste oppgavene

Tilskudd og myndighetsorgan under Kulturdepartementet

Forskningsbibliotek

Formidling

Bibliotekenes bibliotek

Mo I Rana

Pliktavlevering etc og hva samling består i og hva bruke den til.

Lager og depot for alle bibliotek da jernverket ble lagt ned. Ligger ikke i de gamle gruvene, men stort sett nye huler. Plassproblem i Oslo, løst problemet i Mo I Rana

En hall til oss, en til pliktavlevering og en til Arkivverket. Enorme dimensjoner. Skal lagres som depotbibliotek.

Perfekte forhold for lagring, fukt, lys, oksygen, høy brannsikkerhet etc. Legesjekk for å komme inn.

Selvgående kjøretøy som plaserer og lagrer. Et automatlager.

Avistjenesten

Norske bibliotek tilbys utvidet tilgang til digitale aviser via NBs avistjenester. Langt flere kan tilbys enn via nettbiblioteket.

Tilgang til nettbiblioteket: nb.no/syn.

Logg inn med biblioteknummer pluss passord i basebibliotek. Skaffer der et passord som kun varer en dag, og kan gis til brukeren.

Biblioteknr + @genbib.no.no.

Det midlertidige brukernavnet og passordet kan gis til brukeren og benyttes som tilgang på eget utstyr. Obs- aldri gi bibliotekets pålogging til lånere, kun passordet som genereres for en dag av gangen!

Brukere må til biblioteket for å få passord.

Kan reklamere om tjenesten. Kan be om plakater og info fra:

inger.stenersen@nb.no.

Pliktavleveringsloven – hovedpunkter

Omfatter alle type dokument uavhengig av medium.

Hovedkriteriet er allment tinglighet dvs utgivelser som har intensjoner om spredning utover privat.

Nasjonalbiblioteket skal ha tre eksemplarer. Alltid tilgjengelig.

Første trykk. Religiøse bøker først. Nidviser etc og deretter i 1643 en almanakk. Nesten en primstav, pluss en værmelding for hele året.

Pliktavleveringsloven 2016

Tydlig hjemmel for høsting og bevaring av norske nettsider.

Avlevering av digitalt grunnlagsdokument i tillegg til utgivelsen.

Avlevering av metadata.

Digital tilgang i universitet, høgskoler og offentlige bibliotek

(gått ned fra 7 til 3, fra 4 høyskolebibliotek).

De opprinnelige universitetene har ikke plass til mer.

Ulike tilgangsnivå

-Ipadresser

-Tilgjengelig etter bestemte vilkår

Tilganger

Brukere kan logge seg på med Feide eller MinID.

De må være i biblioteket når de sender søknad.

Kan operere fritt etter søknad er sendt.

Hva er forskning og hva er dokumentasjon? Forskning er master og opp. Studenter ellers kan bruke dokumentene som grunnlag. Ikke lett å gi generell tilgang for alle. Dokumentasjon inkluderer f.eks. alle som driver med slektsforskning.

Logger på fra ekstern Min-Id, studenter Feide fra nb.no (er tilgjengelig snart).

Kommer da til et søknadsskjema til rett bibliotek.

Biblioteket får ikke varsel om at noen har søkt om tilgang, brukeren må gi beskjed i skranken for at biblioteket skal godkjenne tilgang.

Brukeren får så beskjed Netttilgang er åpnet av biblioteket (i 8t, evt 2t om session ikke åpnes).

Flere kan være inne i samme avis/ pensumbøker samtidig, men kun 2 stk på samme artikkel samtidig.

Forlagene må kunne gi ut bøker slik at det kommer nye forfattere.

Bruken dreier seg stort sett på aviser, metodebøker og fagteori. Hovedsak av studenter.

NB jobber med ny boklov. Trykk, bokhylleavtalen, kulturfondsordningen, vederlagsordningen er midler som betales til produsenter og forlag. Ses på nå ved revidert avtale for å kunne også gi bedre tilbud for bibliotekbrukerne.

Materialet tilbys gjennom strømming vanlig å kopiere.

Det vil ikke kunne lastes ned.

Pensum VGS og privatister-Ikke det som prioriteres, kan ikke gå inn for full dekning selv om det er «gruppe» som trenger det.

NB ønsker innspill til tekst

NB ønsker innspill til infotekst til tjenester hvor brukere må være på biblioteket.

Kartsenteret

1601 Barentz, første kart. Finne en snarvei til Østen ønsket nederlenderne. Derfor kart tegnet.

Fine illustrasjoner. Mange er ute etter disse.

Kartusjene som tegnet i kartene er også folk som drev som treskjærere. Nederlenderne trengte trær og ønsket tørrfisk. Hermelin til kongekappet (røyskatt-haler).

Knut Lem en av de første til å skissere samene. Illustrert litt senere.

DH-LAB

<https://www.nb.no/dh-lab/>

Mange innganger til det digitale materialet på nye måter.

Nye måter og forskningsprosjekt. Politikeres standpunkt.

Siden inneholder lenken til enkle apper utviklet av NB DH-LAB. Tjenesten bruker for det meste vårt API og er også tilgjengelig som åpen kildekode.

Apper fra DHLabben, søkeeksempler:

Når sluttet man for eksempel å si Christiania

Kan søke på for eksempel når man bruke ordet shushi eller kjøttkaker

Bruken av kvinner i bøker for eksempel (oppsving 70tall)

Hjelp og informasjon hos nb.no er viktig for søk

Bruk av nettbiblioteket og nettsøk er bra for riktige og presise søk.

Tilbud om arrangement tilknyttet bruk av nettsørsene. Ikke homogen gruppe, men nå DIS og slektsforskere og lokale historielag viktig å kunne få inn. Samarbeid. Slektshistorisk institutt har digitale seminar. Mulig ikke samling for studenter.